

9. Кодекс адміністративного судочинства в редакції від 03.10.2017. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
10. Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>
11. Закон України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 № 5203-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5203-17>
12. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 року № 280/97-ВР. / Офіційний вісник України. 1997 р., № 25, стор. 20, код акта 1051/1997
13. Білозерська Т.О. Реформування публічної адміністрації в Україні як крок до європейської інтеграції. Форум права. 2007. № 2. С. 11–19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2007_2_4
14. Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 20.05.2013 № 8. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0008760-13>; Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації: Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду від 29.09.2016 № 10. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0010760-16>.
15. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25 червня 1991 року № 1264-XII. / Відомості Верховної Ради України. 1991. № 41 (08.10.91). ст. 546.
16. Розпорядження КМУ від 18 грудня 2017 р. № 1020-р «Про схвалення Стратегії реформування системи державного нагляду (контролю)» / Офіційний вісник України від 23.02.2018. 2018 р., № 16, стор. 61, стаття 558, код акта 89161/2018
17. Бевзенко В.М., Панова Г.В. Сутність та підстави втручання адміністративного суду у розсуд суб'єкта публічної адміністрації: монографія; за заг. ред. В.М. Бевзенка. К.: ВД «Дакор», 2018. С. 121, 123.
18. Семеній О. Ознаки адміністративного розсуду в діяльності суб'єктів публічної адміністрації. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 6. С. 100; С. 137.
19. Постанова Верховного Суду від 13 лютого 2018 року у справі № 361/7567/15-а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72288021>; Постанова Верховного Суду від 07 березня 2018 року у справі № 569/15527/16-а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72694278>; Постанова Верховного Суду від 20 березня 2018 року у справі № 461/2579/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72899434>; Постанова Верховного Суду від 20 березня 2018 року у справі № 820/4554/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/72899881>; Постанова Верховного Суду від 03 квітня 2018 року у справі № 569/16681/16-а. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73195173>; Постанова Верховного Суду від 12 квітня 2018 року справа № 826/8803/15. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73335310>.
20. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду від 10.05.2018 у справі № 804/4335/16. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73938808>
21. Науковий висновок Верховного Суду від 01.03.2018. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/pro_sud/naukovi_visnovki/nauk_visnovok_01_03_2018
22. Постанова Верховного Суду України від 14.03.2017 у справі № 800/323/16. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/65743908>
23. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

УДК 342(045)

СКЛАД ПРАВОПОРУШЕННЯ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

CONTENT OF THE OFFENSE IN THE INFORMATION SPHERE

Маріц Д.О.,
к.ю.н., доцент, доцент кафедри інформаційного права та права інтелектуальної власності
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

У статті аналізуються елементи складу інформаційного правопорушення. Основою для дослідження стала чотиричленна система складу правопорушення (об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона). На підставі прикладів із судової практики автор доходить низки висновків, які доводять необхідність вироблення спеціального складу інформаційного правопорушення.

Ключові слова: правопорушення, інформація, правопорушення в інформаційній сфері, інформаційні відносини, склад правопорушення.

В статье анализируются элементы состава информационного правонарушения. Основой для исследования стала четырехчленная система состава правонарушения (объект, объективная сторона, субъект, субъективная сторона). На основании примеров из судебной практики автор приходит к ряду выводов, которые доказывают необходимость выработки специального состава информационного правонарушения.

Ключевые слова: правонарушение, информация, правонарушение в информационной сфере, информационные отношения, состав правонарушения.

When reviewing issues regarding the constitutive elements of the offense as a legal institution, it should be noted that the traditional understanding of this issue in the works of our scientists is similar. This scientific understanding of the constitutive elements of the offense in the theory of law is considered axiomatic, that to some extent makes it difficult to define the constituents of current offenses in both the theory of law and in specific areas of law. The obsolescence of much of scientific definitions requires their revision in connection with the on-going development of social relations and the emergence of new kinds of relationships, in particular those that have a certain specifics and so far have not been the subject of scientific research. In addition, the constitutive elements of the offense within public and private law have a number of features. General theory of law does not examine sectoral constitutive elements of the offense, but only objectifies their common properties. Thus, it is highly important to identify each constitutive elements of the offense in the information sphere while taking into account every element of the offense, at the same time it must be determined whether it is of compulsory or optional nature, which may affect the formation of sectoral responsibility. Thus, within this study we take as a basis the following classical constitutive elements of the offense: the subjective aspect, the subject, the objective aspect, the object. As a result of study of each of the elements, we came to the conclusion that the constitutive elements of information offense have certain features. Therefore, we propose the following splitting of the offenses in the information sphere: 1) offenses that are purely informational (as defined by information law); 2) offenses in the information sphere which are defined and regulated by the other branches of the law. Thus, it affects the constitutive elements of the offense. Information offense is defined by the four member structure. As a result of the current study and analysis of judicial practice the author suggested a number of theoretical conclusions.

Key words: offenses, information, violations in the information sphere, information relationships, constitutive elements of the offense.

Розглядаючи питання складу інформаційного правопорушення як правової інституції, відзначимо, що традиційне його розуміння у працях вітчизняних науковців є однотипним. І повністю погоджуємось з В.В. Комликом, що наукове розуміння складу правопорушення у теорії права вважається аксіомою, що певною мірою ускладнює визначення сучасного складу правопорушень як у теорії права та/чи в галузевих доктринах [1, с. 7]. Така застарілість наукових визначень, звісно, має переглядатись у зв'язку із розвитком суспільних відносин і появою нових, зокрема тих, які мають певну специфіку та ще не були предметом розгляду у наукових дослідженнях. Крім того, склад правопорушення у публічному та приватному праві має низку особливостей. Загальна теорія права не досліджує галузеві складу правопорушення, а лише об'єктивує їх загальні властивості [1, с. 8]. Таким чином, важливим питанням є ідентифікація саме складу правопорушення в інформаційній сфері, при цьому до уваги береться кожен елемент правопорушення, визначається його обов'язковість або факультативність, що впливає на формування галузевої відповідальності. Так, у межах цієї статті ми ставимо за мету розглянути склад інформаційного правопорушення та проаналізувати кожен із його елементів.

Загальновідомим є те, що до класичного складу правопорушення відносять: об'єкт правопорушення, об'єктивну сторону правопорушення, суб'єкт правопорушення, суб'єктивну сторону правопорушення. Нині ми з'ясуємо галузеві особливості правопорушення в інформаційній сфері. Так, у своєму авторефераті В.В. Комлик пропонує такі осучаснені визначення понять. На його думку, склад галузевого правопорушення – це система об'єктивних та суб'єктивних ознак, зафіксованих у групі норм галузі права, що регулюють якісно однорідні відносини, наявність яких характеризує діяння як протиправне. Так, учений розрізняє правопорушення у публічно-правових та приватно-правових галузях, основу такого поділу складає предмет та метод правового регулювання галузей права [1, с. 13–14]. Ми повністю підтримуємо такий поділ, однак маємо відзначити і те, що різні види інформаційних правопорушень можуть мати специфічну (особливу) структуру. Як ми вже відзначали у попередніх публікаціях, інформаційні правовідносини можуть носити як приватно-правовий, так і публічно-правовий характер [2, с. 68]. Тому і правопорушення в інформаційній сфері можна розглядати у двох аспектах. Правопорушення, які є суто інформаційними, тобто такі, які пов'язуються із порушенням норм інформаційного законодавства. А також правопорушення, які також пов'язані із неправомірною поведінкою (дією або бездіяльністю) в інформаційній сфері, однак відповідальність за такі правопорушення передбачена нормами інших галузей права (приватного та публічного права). Отже, розглянемо кожен із елементів правопорушення.

Об'єктивна сторона правопорушення виявляється у зовнішній формі її вираження, тобто як суб'єкт сприйняв таке правопорушення. Що чув, бачив і т. ін. [3, с. 70]. До елементів об'єктивної сторони відносять як основні, так і факультативні елементи. Основними прийнято вважати: діяння (дія або бездіяльність); протиправність; шкідливі наслідки; причинно-наслідковий зв'язок (між діями та наслідками (шкодою)). До факультативних елементів належать: місце, час, спосіб, засоби, обставини скоєння правопорушення. У кожному випадку важливо проаналізувати саму дію або бездіяльність, до яких наслідків вона призвела, чи існує причинно-наслідковий зв'язок між дією і заподіяними наслідками (матеріальною та/або моральною шкодою). Проілюструємо це на конкретному прикладі із судової практики (Рішення Козелецького районного суду Чернігівської області, справа № 734/1984/17 від 21 травня 2018 року) [4]. Так, позивач звернувся з адміністративним позовом до Євминської сільської ради Козелецького райо-

ну Чернігівської області з вимогою відкликати документ із конфіденційною, негативною і недостовірною інформацією стосовно нього. В результаті розгляду цієї справи суд дійшов висновку, що дії суб'єкта владних повноважень є протиправними, оскільки суперечать Конституції України (ст. 32), а також рішення, прийняте Євминською сільською радою Козелецького району Чернігівської області щодо позивача, не відповідає ч. 2 ст. 2 Кодексу про адміністративне судочинство України. Відповідно до ч. 2 ст. 77 КАС України в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дій чи бездіяльності покладається на відповідача. Так, суд вважає, що інформація, яка стосується позивача, викладена у довідці-характеристиці, могла бути поширена тільки за згодою позивача. Внаслідок чого оспорюваним рішенням порушуються права та законні інтереси позивача. Таким чином, простежується причинно-наслідковий зв'язок між протиправною дією з боку відповідача (поширення недостовірної інформації) і наслідком – заподіяння немайнової шкоди (оскільки порушені особисті немайнові права позивача (честь, гідність, ділова репутація)). За таких обставин суд вважає необхідним визнати протиправним та скасувати рішення від 27 грудня 2016 року (восьмої сесії сьомого скликання) Євминської сільської ради Козелецького району Чернігівської області «Про спростування недостовірної інформації» щодо позивача. Шкідливий результат заподіяної шкоди полягає у порушенні особистих немайнових прав, на підставі чого позивач має право вимагати відшкодування як майнової, так і немайнової шкоди в порядку цивільного судочинства.

На початку публікації ми розмежували правопорушення в інформаційній сфері та виокремили суто інформаційні правопорушення. Так, згідно зі ст. 21 Закону України «Про інформацію» законодавець визначає види інформації з обмеженим доступом, до якої відносить конфіденційну, таємну та службову інформацію. Лікарська таємниця є інформацією з обмеженим доступом, відповідно, її розголошення є протиправною дією. Згідно зі ст. 39-1, 40 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» інформація, що містить лікарську таємницю, за своїм правовим режимом належить до конфіденційної. У справі № 495/2776/14-ц від 18 червня 2014 року Білгород-Дністровський міськрайонний суд визнав протиправними дії КЗ «Білгород-Дністровська центральна районна лікарня» (далі – лікарня) щодо розголошення лікарської таємниці стосовно позивача. Водночас позовна вимога щодо стягнення моральної шкоди не була задоволена за фактом необґрунтованості та недоведеності її позивачем [5]. Із цього витікає, що дія з боку лікарні (розголошення лікарської таємниці) була визнана протиправною, в результаті чого було порушено право позивача на таємницю про стан свого здоров'я. Водночас неможливість доведення позивачем завданої йому немайнової шкоди не відобразилось на винесенні такого рішення. Звідси висновок, що такий елемент правопорушення, як шкода, не завжди є основним для визнання такої дії/бездіяльності як протиправної. Відповідальність за незаконне розкриття лікарської таємниці визначається кримінальним, адміністративним законодавством та законодавством у сфері охорони здоров'я. Якщо проаналізувати інші справи щодо розголошення лікарської таємниці, то позивачу вдалося довести заподіяння йому моральної шкоди [6; 7].

Місце, час, способи та засоби вчинення правопорушення, як ми вже зазначали, традиційно в теорії права відносяться до факультативних (додаткових) елементів правопорушення. Проте ми хотіли б звернути увагу на особливості таких елементів в інформаційному середовищі. Так, можливості вчинення інформаційних правопорушень значно розширюються, і, на наш погляд, названі елементи вже виходять за рамки додаткових, навпаки, набувають

істотного значення. Певною мірою у інших публікаціях ми вже висвітлювали питання вчинення правопорушень в Інтернеті, які стосувались поширення недостовірної інформації про особу [8, с. 53–58]. Таким чином, час, місце, спосіб вчинення правопорушення відіграють важливе значення у вчиненні так званих «дистанційних інформаційних правопорушень». У зв'язку із такими протиправними діями в Інтернеті наразі відсутній чіткий механізм фіксації таких юридичних фактів, що пов'язується із часом їх вчинення та можливістю існування такої інформації у певний період часу в мережі. Оскільки порушник у будь-який час має можливість видалити таку інформацію, а потерпілий не зможе довести факту правопорушення.

Як відомо, правопорушення поділяють на: проступки та злочини. Так, нині все більше випадків скоєння злочинів у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж. У літературі останнім часом часто такі злочини називають модним терміном «кіберзлочин», який не має легального визначення у національному законодавстві. Така термінологія увійшла у юридичний лексикон з моменту ратифікації Конвенції про кіберзлочинність (яка лише визначає перелік таких злочинів, однак легального визначення цього терміна також не містить). Сучасні інформаційні технології дають змогу вчиняти такі злочини дистанційно, шляхом розповсюдження комп'ютерних вірусів, шахрайства з пластиковими платіжними картками, крадіжки коштів з банківських рахунків, викрадення комп'ютерної інформації та порушення правил експлуатації автоматизованих електронно-обчислювальних систем [9]. Фахівці у галузі кримінального права відзначають, що особливістю кіберзлочинів є: висока латентність, складність їх виявлення та розслідування, складність доказу в суді подібних справ, транснаціональний складник в основному із використанням інформаційної мережі Інтернет, високий збиток навіть від одного злочину. Як відзначив у своїй промові Роб Уайнрайт (директор Європол), персональні дані – це новий товар, що пропонується кіберзлочинністю. В еру цифрових технологій людей легко ідентифікувати через цифри (банківські рахунки, паролі). Дані, цифри стали основним предметом торгівлі для шахраїв в усьому світі [10]. Таким чином, злочини, що вчиняються в інформаційній сфері, мають відповідну регламентацію як у Кримінальному кодексі України, так і інших нормативно-правових актах. Кваліфікуючою ознакою будь-якого злочину є суспільна небезпека, втім така ознака не є визначальною для інших правопорушень в інформаційній сфері. Як приклад можна навести шахрайські дії із зарплатними рахунками співробітників компаній. Щорічний збиток лише від такої схеми американські компанії оцінюють у \$ 1 млрд. [10]. У ст. 31 Закону України «Про інформацію» зазначається, що у разі якщо порушенням права на свободу інформації особі завдано матеріальної чи моральної шкоди, вона має право на її відшкодування за рішенням суду. З цього витікає, що галузеве інформаційне законодавство визначає правопорушення лише порушення права особи на свободу інформації. Однак фактично особі може заподіюватись шкода не лише у такому разі. Оскільки це може бути і поширення недостовірної інформації про особу, розголошення конфіденційної інформації щодо неї тощо. Так, Цивільний кодекс України у Книзі другій (глава 20) визначає перелік особистих немайнових прав особи. У ст. 280 ЦК України зазначається, що якщо фізичній особі внаслідок порушення її особистого немайнового права завдано майнової та (або) моральної шкоди, ця шкода підлягає відшкодуванню. Такі правопорушення можуть стосуватись тих видів немайнових прав, які визначені у ст. 270 ЦК України. Зокрема, такі правопорушення можуть стосуватись порушення права на: свободу та особисту недоторканність; недоторканність особистого і сімейного життя; повагу до гідності та честі; таємницю листування,

телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Видається, що зміст ст. 31 Закону України «Про інформацію» звужує можливості учасників інформаційних відносин щодо відшкодування шкоди. Законодавець визначив лише одну із правомочностей, яка полягає у праві на свободу інформації, однак така норма не передбачає порушення інших інформаційних прав особи. Крім того, можливість пред'явлення цивільного позову щодо відшкодування шкоди можлива і у кримінальному провадженні. Зокрема, що стосується скоєння наведених нами злочинів проти власності, які вчиняються за допомогою різноманітних сучасних комп'ютерних та інформаційних технологій. Адже потерпіла особа має право пред'явити позов про відшкодування її заподіяної шкоди. Тому, на наш погляд, з метою уніфікації норм законодавства необхідно уточнити зміст ст. 31 зазначеного Закону. Отже, пропонується викласти цю норму у такій редакції: *«Якщо у разі порушення основних принципів інформаційних відносин особою завдано матеріальної чи моральної шкоди, вона має право на її відшкодування в порядку, визначеному законом або договором»*. Ми доповнюємо цю норму словом «договором», оскільки договірні відносини розширюються і мають місце в інформаційних відносинах, а відтак у разі заподіяння шкоди буде наставати договірна відповідальність.

Об'єкт правопорушення. На наш погляд, об'єктом інформаційного правопорушення (або як ще зазначають *безпосередній об'єкт*) є суспільні відносини, які виникають в інформаційній сфері, яким заподіюється шкода або які ставляться під загрозу заподіяння такої шкоди та які охороняються законом. Водночас інформаційні правопорушення можуть мати і родовий об'єкт. Так, вважаємо, що *родовий об'єкт правопорушення* – це певне коло однорідних інформаційних відносин, яким заподіюється шкода, або які ставляться під загрозу заподіяння такої шкоди. Наприклад, до таких об'єктів правопорушень можна віднести однорідні відносини, що пов'язані з виробництвом, розповсюдженням та споживанням реклами на території України. З метою захисту інтересів суспільства, інших суб'єктів може відбуватись заборона реклами або її спростування (ч. 3 ст. 28 Закону України «Про рекламу»). Розглядаючи адміністративні правопорушення, О.В. Синьов під родовим об'єктом адміністративних проступків, які посягають на права і свободи громадян, визначає можливість їх реалізації. А до видових об'єктів проступків вчений відносить можливість реалізації громадянських, політичних, економічних, соціальних і культурних прав і свобод громадян [11, с. 10]. Так, видається, що не можна змішувати об'єкт правовідношення та порядок реалізації суб'єктивних прав. Вважаємо, що «можливість реалізації» не може бути об'єктом (тим більш родовим), оскільки об'єкт правовідношення – це конкретні суспільні відносини в тій чи іншій сфері. На наш погляд, необхідно звернути увагу, що законодавець може одночасно визначити родовий об'єкт інформаційних правопорушень і водночас містити норми, які визначають, що слід розуміти під порушенням законодавства про друковані засоби масової інформації (абз. 2 ст. 41)

Суб'єкт правопорушення. Потенційно суб'єктом правопорушення може бути будь-яка особа, яка визначена у ч. 1 ст. 4 Закону України «Про інформацію». Звісно, перелік суб'єктів інформаційних відносин, що визначено у названій статті, не є вичерпним, про що ми зазначали у попередніх публікаціях. Однак існує точка зору, що це можуть бути лише особа (особи), які здійснили протиправну дію та які мають нести відповідальність у встановленому законом порядку. Це можуть бути осудні особи, які досягли відповідного віку, з якого настає відповідальність згідно з чинним законодавством [3, с. 70]. Своєю чергою С.М. Правдюк класифікує інформаційні правопорушення за суб'єктом складом, які вчинені фізичною або юридичною особою [12, с. 8]. А.О. Штанько

певною мірою розширює такий перелік і зазначає, що суб'єктом правопорушення може бути не лише фізична особа, а й інші суб'єкти права (юридичні особи, державні органи, що не мають статусу юридичної особи, держава, територіальні громади тощо) [13, с. 11]. Отже, *суб'єкт інформаційного правопорушення* – особа (особи), яка вчинила протиправну дію або утрималась від її вчинення (бездіяльність) та яка має нести відповідальність згідно з чинним законодавством.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризує психічну діяльність суб'єкта, який вчинив протиправну дію в сфері інформації. Водночас суб'єктивна сторона правопорушення не може визначатись лише як психічне ставлення особи до своєї поведінки та її наслідків, оскільки суб'єктом правопорушення може бути не лише фізична особа [13, с. 11]. Так, ознаками суб'єктивної сторони є вина, мотив, мета. Під виною розуміють психічне ставлення особи до скоєного. Водночас вина як одна із ознак має певні особливості залежно від галузі права. У кримінальному праві існує презумпція невинуватості, у цивільному праві, навпаки – презумпція вини. У будь-якому разі необхідно з'ясувати ступінь вини кожної із осіб, якщо таких осіб декілька, а також мотив та мету вчинення інформаційного правопорушення. За винятком тих обставин, якщо законом для таких осіб передбачено відповідальність без вини або підвищену відповідальність. Цікавою видається точка зору О.В. Стоєцького щодо закріплення права особи на оспорювання своєї вини з причини незнання закону в двох аспектах: 1) через неможливість ознайомитись із законом або іншим нормативно-правовим актом; 2) за фактом неправильного використання норми в тому разі, коли відповідна норма викладена таким чином, що дає підстави для неоднозначного її тлумачення [14, с. 10–11]. Хоча, як відомо, незнання закону не звільняє від відповідальності. Крім того, якщо ми ведемо мову саме про інформаційну сферу, то всі особи мають право на доступ до правової інформації. Згідно з ч. 3 ст. 17 Закону України «Про інформацію» з метою забезпечення доступу до законодавчих та інших нормативних актів фізичним та юридичним особам держава забезпечує офіційне видання цих актів масовими тиражами у найкоротші строки після їх прийняття. Крім того, порядок та строки офіційного оприлюднення нормативно-правових актів визначений в Указі Президента «Про

порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності» від 10.06.1997 № 503/97. Так, Закон України «Про рекламу» містить положення, що рекламодавці несуть відповідальність за правопорушення (перелік, яких визначено), які є винними у їх вчиненні (ч. 2 ст. 27). Тобто вина щодо таких осіб презюмується. У ч. 1 ст. 75 Закону України «Про телекомунікації» зазначається, що особи, винні у порушенні законодавства про телекомунікації, притягуються до цивільної, адміністративної, кримінальної відповідальності відповідно до закону.

Таким чином, ми доходимо таких **висновків**.

1. Зважаючи на особливості предмета та об'єкта досліджуваних правопорушень, вважаємо, що юридичним складом інформаційного правопорушення є сукупність таких обставин: 1) поширення недостовірної та/або негативної інформації про особу у будь-який спосіб, форму; 2) поширена інформація стосується позивача; 3) поширена інформація порушує права позивача; 4) відмова, несвоєчасність надання інформації перешкоджає або унеможлиблює особі реалізовувати свої суб'єктивні права; 5) будь-які неправомірні дії або бездіяльність, пов'язані з оборотом інформації в суспільстві, завдають як майнової, так і не майнової шкоди особі.

2. Під родовим об'єктом правопорушення в інформаційній сфері пропонується розуміти певне коло однорідних інформаційних відносин, яким заподіюється шкода або які ставляться під загрозу заподіяння такої шкоди.

3. Пропонується розрізняти суто інформаційні правопорушення та правопорушення в інформаційній сфері, що визначені у нормах інших галузей права.

4. На підставі аналізу судової практики зроблено висновки, що наявність шкідливого результату не завжди виступає як основний елемент об'єктивної сторони інформаційного правопорушення. Суди визнають дію як протиправну (в результаті розголошення конфіденційної інформації відповідачем) на підставі порушення норм законодавства, незалежно від факту доведення або не доведення заподіяння моральної шкоди позивачем у судовому порядку.

5. До правопорушень в інформаційній сфері, які вчиняються за допомогою комп'ютерних мереж, засобів зв'язку та інших сучасних технологій пропонується застосовувати термін «дистанційні інформаційні правопорушення».

ЛІТЕРАТУРА

1. Комлик В.В. Склад правопорушення: теоретичні підходи та практичні виміри: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. ВНЗ «Ун-т економіки та права «КРОК». Київ, 2017. 18 с.
2. Маріц Д.О. Поняття та зміст інформаційних правовідносин. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2016. № 5 (21). С. 64–68.
3. Рассолов М.М. Информационное право. М. 1999. 400 с.
4. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74120631> (дата звернення 04. 06. 2018.).
5. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/40093070> (дата звернення 04. 06. 2018.).
6. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/44412717> (дата звернення 04. 06. 2018.).
7. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/27214037> (дата звернення 04. 06. 2018.).
8. Маріц Д.О. Практичні проблеми захисту честі і гідності фізичної особи у всесвітній мережі Інтернет. *Jurnalul juridic national: teorie și practică*. 2016. № 6 (22). С. 53–58.
9. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://www.science-community.org/ru/node/16132> (дата звернення 04. 06. 2018.).
10. Довбиш М. Кіберзлочинність в Україні. URL: <https://www.science-community.org/ru/node/16132> (дата звернення 03. 06. 2018.).
11. Синьов О.В. Адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на права і свободи громадян: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук. 12.00.07. Нац. ун-т внутр. справ. Х. 2001. 20 с.
12. Правдюк С.М. Інформаційні правопорушення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ, 2015. 17 с.
13. Штанько А.О. Правопорушення як вид правової поведінки: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ. нац. ун-т внутр. справ. К. 2009. 18 с.
14. Стоєцький О.В. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері інформаційної безпеки України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Держ. вищ. навч. закл. «Запоріж. нац. ун-т». Запоріжжя. 2013. 20 с.